

พฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณของพนักงานมหาวิทยาลัย ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้

Savings Behavior before retirement of University's employee : in
case of three southern border provinces in Thailand

จรินทร์รัตน์ วรวงศ์พิทักษ์* และฟาริดา เอ็ลลาฮี

สาขาวิชาการเงินฯ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยวิทยาลัยราชภัฏยะลา

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล พฤติกรรมการออมและปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การออมก่อนวัยเกษียณของพนักงานมหาวิทยาลัย ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ลักษณะเป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ ที่ใช้ แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยประชากรวิจัย คือ พนักงานมหาวิทยาลัย ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ใช้วิธีการสุ่ม ตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิอย่างมีสัดส่วน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 314 คน ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และสถิติไคสแควร์ (Chi Square) ผลการศึกษาพบว่า พนักงานมหาวิทยาลัยมีการออมร้อยละ 80.25 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มี อายุระหว่าง 31 ถึง 40 ปี มีสถานภาพสมรส มีจำนวนสมาชิกที่อุปการะ 1 ถึง 2 คน ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 3 ถึง 6 ปี มี รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 15,000 ถึง 30,000 บาท มีค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 10,000 ถึง 25,000 บาท มีร้อยละของ การออมต่อเดือนอยู่ที่ 10 ถึง 20 วัตถุประสงค์การออมเพื่อยามฉุกเฉิน มีรูปแบบการออมด้วยวิธีการฝากเงินกับธนาคารพาณิชย์ ส่วนผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการออมของพนักงานมหาวิทยาลัย พบว่า เพศ รายได้โดย เฉลี่ยต่อเดือน ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมของพนักงานมหาวิทยาลัย ณ ระดับความเชื่อมั่น 95%

คำสำคัญ : พฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณ, พนักงานมหาวิทยาลัย, พื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้

Abstract

This study aims to investigate the personal factors, related to saving behavior before retirement of university's employee particularly in three southern border provinces. The study was considered a survey research that utilized a questionnaire as a research tool. The research population was university's academic employee in in three southern border provinces. Consequently, the universities in particular area were Yala Rajabhat University, Prince of Songkhla University (Pattani campus) and Prince of Naradhiwas University. The research applied stratified random sampling approach which consisted of 314 samples and analyzed the frequency, percentage and chi square test by using sophisticated program.

The analysis revealed that the 80.25 % of university employee had saving and majority was female, age 31-40 years and married status. Most of the employee who have the savings was also a benefactor of 1-2 persons in the household. Regarding to work experience, the employee had been working with university for

3-6 years. The average salary was in between 15,000-25,000 baht, conversely the expenses was 10,000-25,000 baht per month. The savings rate was 10-20% which was emergency purpose occasionally in term of bank savings in commercial banks.

According to relationship between personal factors and savings behavior of university employee, the study stated that gender, average income and average expenses consisted of significant associated with savings behavior of university's employee at 95% significant level.

Keywords : saving behavior of early retirement period, university employee, three southern border provinces.

*ผู้นิพนธ์ประสานงาน am_jarinrat@yahoo.com

1. บทนำ

การออมถือเป็นการวางแผนทางการเงินรูปแบบหนึ่ง ซึ่งทำให้ผู้ออมมีความมั่นคงทางการเงิน สามารถนำเงินออมไปใช้ในยามฉุกเฉิน หรือเก็บสะสมในวัยเกษียณอายุ อีกทั้งการออมเงินเป็นพฤติกรรมของบุคคลในสังคมที่มีบทบาท และความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากการออมเป็นปัจจัยหนึ่งที่กำหนดการลงทุน และการผลิตของประเทศ ทั้งยังส่งผลต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศโดยตรง ในประเทศที่พัฒนาแล้ว การออมถือเป็นแหล่งเงินทุนที่จะนำไปพัฒนาประเทศ หากประเทศใดมีเงินออมเพียงพอต่อความต้องการลงทุนแล้ว ประเทศนั้นย่อมไม่ต้องพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศ ซึ่งทำให้ประเทศนั้นมีเสถียรภาพในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง รัฐบาลจึงควรมีการปลูกฝังให้ประชาชนในประเทศรักการออม และมีระเบียบวินัยในการใช้เงินสามารถควบคุมตนเองและวางแผนการใช้เงินตั้งแต่เยาว์วัย สามารถฝึกลักษณะนิสัยของตนเองให้ติดตัวไปจนกระทั่งถึงวัยก่อนเกษียณอายุ ส่งผลให้ประชาชนในประเทศมีคุณภาพชีวิตที่ดีในวัยเกษียณอายุ ซึ่งการออมถือว่ามี ความสำคัญ รัฐบาลควรจึงมีมาตรการออกมาเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีการออมเพิ่มขึ้น

ปัจจุบันโครงสร้างประชากรของประเทศไทยเข้าสู่โครงสร้างประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งจากการเปลี่ยนแปลงนี้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม ของประเทศเป็นอย่างยิ่ง หากผู้สูงอายุในประเทศไม่มีการเตรียมตัว หรือวางแผนทางการเงินไว้ล่วงหน้า ภาระต่างๆ ของผู้สูงอายุจะตกเป็นภาระของรัฐบาล ครอบครัว และลูกหลาน ตลอดจนสังคมโดยรวม ปัจจุบันบุคคลที่ปฏิบัติงานตามมหาวิทยาลัย ทั้งสายงานวิชาการและสายสนับสนุน ได้มีการปรับจากการเป็นข้าราชการเป็นตำแหน่งพนักงานมหาวิทยาลัย สายสายวิชาการและสายสนับสนุน ซึ่งสวัสดิการที่ได้รับแตกต่างจากข้าราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสวัสดิการบำเหน็จหรือบำนาญ หากเป็นข้าราชการเมื่อเกษียณอายุจะได้รับบำเหน็จหรือบำนาญ หากเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยจะไม่มีสวัสดิการดังกล่าวข้างต้น ซึ่งเมื่อถึงเวลาที่พนักงานมหาวิทยาลัยเกษียณอายุราชการ แต่ยังมีเงินออมไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตในยามเกษียณอายุ อีกทั้งหากเกิดเหตุไม่คาดฝัน ที่ทำให้ไม่สามารถทำงานได้ แต่การบริโภคและค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันยังคงอยู่ อาจส่งผลให้ครอบครัวได้รับผลกระทบ ทั้งยังส่งผลต่อคุณภาพชีวิตได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพนักงานมหาวิทยาลัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นพื้นที่เสี่ยงภัยต่อการเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบ การศึกษาเรื่องพฤติกรรมกรรมการออมก่อนวัยเกษียณอายุ ของพนักงานมหาวิทยาลัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ จะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการออมและองค์การนำไปปรับสวัสดิการให้เหมาะสมกับความเป็นจริงต่อไป

1.1 วัตถุประสงค์

- 1.1.1 เพื่อศึกษาข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานมหาวิทยาลัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้
- 1.1.2 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมของพนักงานมหาวิทยาลัย ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้
- 1.1.3 เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานมหาวิทยาลัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้กับพฤติกรรมการออม

1.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการออมของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกันสามารถสรุปความหมายการออมได้ว่า การออม (Savings) ตามหลักถึงทฤษฎีการบริโภคและการออมของเคนส์ หมายถึงรายได้ส่วนที่เหลือหลังจากการใช้จ่าย นั่นก็คือ รายได้เมื่อหักรายจ่ายแล้วจะมีส่วนที่เหลืออยู่ ส่วนของรายได้ที่เหลืออยู่และไม่ได้ถูกใช้สอยออกไปนี้เรียกว่าเงินออม ศรีธัญญา วราวุฒิชิตกุล (2554) ศึกษาเรื่องทัศนคติที่มีต่อการออมเงิน พฤติกรรมการออมเงิน และแนวทางปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการออมเงินของเยาวชน กรณีศึกษา นักเรียนโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ความหมายของการออมเงินคือ การเก็บสะสมเงินที่ละเล็ก ที่ละน้อย อย่างสม่ำเสมอ วัตถุประสงค์การเก็บเงินเพื่อไว้ใช้ในยามจำเป็น กล่าวโดยสรุป การออม หมายถึง การเก็บเงิน หรือการแบ่งเงินจากรายได้ เพื่อวัตถุประสงค์ในการใช้จ่ายเงินในอนาคต จำนวนเงินขึ้นกับรายได้ และค่าใช้จ่าย โดยการออมมีหลายรูปแบบจากแนวคิดของทฤษฎีทางการเงิน (Financial Concepts and Theories) ในการออมเงินควรมีความรู้และแนวคิดเกี่ยวกับระบบทางการเงิน มูลค่าเงินตามเวลา อัตราดอกเบี้ย และความเสี่ยง

การออมทรัพย์ของครัวเรือน จะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับรายได้ที่สามารถจับจ่ายใช้สอย ได้จริงและการบริโภคของครัวเรือนเป็นอย่างมาก ด้วยเหตุผลที่ว่าหลังจากที่ครัวเรือนได้รับรายได้ หลังจากหักภาษี ซึ่งก็คือรายได้ที่สามารถจับจ่ายใช้สอยได้จริง ครัวเรือนจะจัดสรรรายได้อส่วนนี้ไปใช้ เพื่อการบริโภค ส่วนที่เหลือจะเก็บออมไว้เป็นเงินสะสม ดังนั้นเราสามารถเขียนความสัมพันธ์ระหว่าง รายได้ที่สามารถจับจ่ายใช้สอยได้จริง ค่าใช้จ่าย และปริมาณการออมได้ ดังนี้

$$Y = C + S$$

โดยที่ Y คือ รายได้ที่สามารถจับจ่ายใช้สอยได้จริง

C คือ ค่าใช้จ่ายในการบริโภค

S คือ ปริมาณการออม

รูปแบบการออม สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม

1. การออมในรูปแบบสินทรัพย์ทางการเงิน เป็นการออมไว้ในรูปแบบสินทรัพย์ทางการเงินผ่านสถาบันการเงิน โดยมีเหตุผลคือ การมีสภาพคล่องที่เปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่าย ได้แก่ เงินสดในมือ เงินฝากที่สถาบันการเงินต่างๆ การซื้อหลักทรัพย์ทางการเงินต่างๆ เช่น หุ้นกู้ พันธบัตร ใ้กู้ยืม เบี้ยประกันตามกรมธรรม์ประกันชีวิต อื่นๆ เช่น ค่าสมาชิกมาปนกิจสังเคราะห์

2. การออมในรูปแบบสินทรัพย์ถาวร ได้แก่ ที่ดิน ก่อสร้างที่อยู่อาศัย

3. การออมในรูปแบบสินทรัพย์อื่นๆ ได้แก่ ซื้อเครื่องประดับ ของมีค่า

วัตถุประสงค์การออม

1. เพื่อใช้ในยามชรา เป็นเหตุผลที่สำคัญที่สุดที่บุคคลทั่วไปออมเงินไว้ในยามชรา

2. เพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน หมายถึง เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด จึงต้องมีการใช้จ่ายอย่างกะทันหัน อาจจะเป็นเงินจำนวนมาก หากเกิดภัยธรรมชาติ หรือเกิดประสพอุบัติเหตุ หรือในยามเจ็บป่วย

3. เพื่อใช้จ่ายสำหรับการศึกษา เป็นการออมเพื่อการศึกษาของตนเองในระดับที่สูงขึ้น หรืออาจเป็นการออมเพื่อการศึกษาของบุตรหลานในอนาคต
4. เพื่อใช้จ่ายสินค้าหรือที่อยู่อาศัย สำหรับผู้ที่ยังไม่มีทรัพย์สินถาวรเป็นของตนเอง จึงมีความจำเป็นอย่างยั้งที่จะต้องเริ่มทำการออมเงินเพื่อซื้อที่อยู่อาศัย รถยนต์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำรงชีพในอนาคต
5. เพื่อหลักประกันในอนาคต ในกรณีนี้ หมายถึง การออมเพื่อประสงค์จะทำประกันชีวิตในอนาคตเมื่อมีความพร้อมทางการเงิน รวมไปถึงการทำประกันอุบัติเหตุ
6. เพื่อหาประโยชน์และรายได้ หมายถึง การได้มาซึ่งผลตอบแทนที่สูงจากการออม อาจได้มาในรูปของดอกเบี้ย เงินปันผล ส่วนลด การออมลักษณะนี้ส่วนใหญ่จะอยู่ในกลุ่มผู้มีรายได้สูง
7. เพื่อกิจกรรมทางสังคม สังคมวัฒนธรรมการดำรงชีวิตแบบเกื้อหนุนและพึ่งพากันในหมู่เครือญาติและคนรู้จัก เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับกิจกรรมทางสังคมหลายประเภท เช่น งานบุญ งานแต่งงาน งานวันเกิด งานขึ้นบ้านใหม่ งานบวช งานมงคลสมรส เป็นต้น
8. เพื่อใช้เป็นทุนในการประกอบธุรกิจส่วนตัว ผู้ที่มีรายได้ประจำ หากมีความต้องการมีธุรกิจเป็นของตนเอง ก็จะเริ่มเก็บออมและหาช่องทางในการประกอบธุรกิจ หรือผู้ที่มีธุรกิจของตนเองอาจมีความต้องการขยายขนาดธุรกิจให้ใหญ่ขึ้นโดยใช้เงินจำนวนนี้ หรือใช้เงินจำนวนนี้เป็นหลักประกันในการกู้ยืมเพื่อการขยายธุรกิจ
9. เพื่อกิจกรรมอื่น ๆ เป็นการออมเงินในส่วนที่เหลือจากการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันทั้งหมดหากมีความต้องการพักผ่อนท่องเที่ยว ไม่ว่าจะไปในประเทศหรือต่างประเทศ ก็จะสามารถนำเงินก้อนนี้ ไปใช้ได้ โดยไม่ต้องคำนึงถึงวัยเกษียณ หรืออาจเป็นการเก็บออมไว้ใช้ในพิธีมงคลสมรส เป็นต้น

พฤติกรรมออมเงิน (Behavior) คือ กริยาที่แสดงออกหรือการโต้ตอบ เมื่อเผชิญกับสิ่งเร้า (Stimulate) มากกระทบแล้วก่อให้เกิดพฤติกรรมก็อาจจะเป็นสิ่งเร้าภายใน (Internal Stimulus) และสิ่งเร้าภายนอก (External Stimulus)

ทฤษฎีความต้องการถือเงินของจอห์น เมนาร์ด เคนส์ คือ ต้องการถือเงินไว้เพื่อใช้จ่ายประจำวัน (Transaction Demand for Money) ต้องการถือเงินไว้ใช้จ่ายยามฉุกเฉิน (Precautionary Demand for Money) ต้องการถือเงินไว้เพื่อเก็งกำไร (Speculative Demand for Money) โดยความต้องการในการเลือกถือเงินเพื่อใช้จ่ายในชีวิตประจำวันและยามฉุกเฉินมีความสัมพันธ์โดยตรงกับรายได้ส่วนความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไรขึ้นอยู่กับราคาคะเนออัตราดอกเบี้ยในอนาคตแต่ Friedman มองความต้องการถือเงินของคุณค่าเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความมั่งคั่ง ภายใต้ความมั่งคั่งนี้บุคคลจะเลือกผสมผสานการถือทรัพย์สินต่างๆ ตามแนวคิดของแต่ละบุคคลโดยคำนึงถึงอัตราประโยชน์ ที่จะได้ผลตอบแทนจากการเลือกถือทรัพย์สินในรูปแบบต่างๆ กัน ในความคิดของ Friedman ไม่ได้หมายถึงพันธบัตรอย่างเดียวตามแนวคิดของ Keynes แต่ Friedman เห็นรูปแบบต่างๆ ในการถือทรัพย์สินของบุคคล ได้แก่ เงิน (Money) พันธบัตร (Bond) หุ้น (Equity) สินค้ากายภาพที่ไม่ใช่มนุษย์ (Physical Non-human Goods) ทุนมนุษย์ (Human Capital) ตามแนวคิดของ Milton Friedman เชื่อว่าครัวเรือนจะมีพฤติกรรมในการจัดสรรรายได้เพื่อการบริโภคโดยอิงกับรายได้ระยะยาว ที่คาดว่าจะได้รับพร้อมทั้งกำหนดให้รายได้ประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือ รายได้ถาวร และรายได้ชั่วคราว ซึ่งทฤษฎีนี้ปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของครัวเรือนจะขึ้นอยู่กับรายได้ถาวร โดยครัวเรือนจะไม่ทำการบริโภคในส่วนของรายได้ชั่วคราว ดังนั้นจากการที่การออมเป็นเงินส่วนที่เหลือที่ไม่ได้ทำการบริโภคแล้วจึงสามารถเกิดได้ทั้งจากส่วนของรายได้ถาวรและรายได้ชั่วคราว แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล เป็นการตัดสินใจของผู้ออมซึ่งอาจกล่าวได้ว่าในขณะที่เดียวกันก็ถือเป็นผู้บริโภคแต่บริโภคในเวลาที่แตกต่างกัน ซึ่งในการตัดสินใจซื้อหรือบริโภค ผู้บริโภคมักตัดสินใจโดย

ได้รับอิทธิพลจากลักษณะส่วนบุคคลทางด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรูปแบบการดำเนินชีวิต จะถูกแยกจากลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน ฯลฯ โดยสิ่งเหล่านี้จะเชื่อมโยงกับค่านิยมหรือความคิดเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ได้แก่ กิจกรรมความสนใจต่อสิ่งต่างๆ และความคิดเห็น นอกจากนี้ยังพบการศึกษาถึงอิทธิพลของความแตกต่างทางเพศ โดยพบว่า เพศมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่นำปรารถนาต่างๆ เช่น พฤติกรรมการประหยัดทรัพยากร พฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง พฤติกรรมการออมเงิน

งานวิจัยและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ใจเดียว โกมลเพ็ชร (2554) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการออมเงินของบุคลากร ในวิทยาลัยนครราชสีมา โดยใช้ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการออม ประกอบไปด้วย การออมทรัพย์ แนวคิดของการออม ปัจจัยกำหนดการออม การออมกับกระแสรายได้และรายจ่าย ตัววัดค่าพฤติกรรมการออม และการออมกับทฤษฎีการบริโภค โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรจำนวน 218 คน พบว่า บุคลากรมีรายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน 18,649.17 บาท รายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน 49,090.41 บาท โดยมีเงินออมร้อยละ 0.01-10 ของรายได้ รูปแบบและวิธีการออมคือ ใช้ก่อนเหลือจึงค่อยออม ระยะเวลาการออมเฉลี่ยระยะสั้น โดยการฝากเงินกับสถาบันการเงิน รองลงมา คือ การซื้อทองคำและทำประกันชีวิตในรูปแบบสะสมทรัพย์ (ตามลำดับ) ด้านพฤติกรรมการใช้จ่ายพบว่า จะพิจารณาว่าจำเป็นและได้ใช้จึงจะซื้อ สำหรับเหตุผลของการออมเงินให้ความสำคัญในระดับมาก คือ เพื่อไว้ใช้รักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย

ธัญญา ราชแพทยาคม (2554) ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุด้านธนาคารโรงเรียน ครอบครัว และการมีภูมิคุ้มกันทางจิตที่ เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดและการเก็บออมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขต กรุงเทพมหานคร พบว่า การจัดตั้งธนาคารโรงเรียนส่งเสริม เจตคติที่ดีต่อโครงการจัดตั้งธนาคารโรงเรียน และการให้ความสำคัญด้านการออมของนักเรียน ซึ่งนอกจากการจัดตั้งโครงการธนาคารโรงเรียนแล้วการรับรู้ประโยชน์จากกิจกรรมรณรงค์การประหยัด และเก็บออมในโรงเรียนยังส่งเสริมให้นักเรียนเห็นความสำคัญทางการออม นักเรียนมีเป้าหมายในการออมเพื่อมุ่งอนาคต และการรู้จักควบคุมตนเอง ทั้งนี้จากการศึกษาพบว่า เพศ เป็นตัวแปรหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อเจตคติ และพฤติกรรมการออม โดยเพศชายให้ความสำคัญ และการมีเจตคติที่ดีต่อการออมและการประหยัดที่ดีกว่านักเรียนเพศหญิง

กฤษฎี ยิวคิม (2555) ศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมการออมของบุคลากรมหาวิทยาลัยรามคำแหง กรณีศึกษาบุคลากร คณะรัฐศาสตร์ ที่ปฏิบัติหน้าที่ปีงบประมาณ 2556 จำนวนทั้งสิ้น 186 คน แบ่งเป็นบุคลากรสายวิชาการ และบุคลากรสายสนับสนุน พบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลในด้าน อายุ สถานภาพ และระดับการศึกษามีผลต่อทัศนคติในการออมของบุคลากรคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง คุณลักษณะส่วนบุคคลในด้าน อายุ และสถานภาพมีผลต่อพฤติกรรมในการออมของบุคลากรคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ทัศนคติที่มีผลต่อพฤติกรรมในการออมของบุคลากรคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้แก่ทัศนคติในเรื่องการออมเพื่อสิทธิพิเศษ การออมในเรื่องเกี่ยวกับเวลา ความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจและทัศนคติในเรื่องการออมเพื่อผลตอบแทน ตามลำดับ

ยกฤตภาส เลิศสงคราม (2555) ศึกษาพฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานบริษัทพัฒนา อสังหาริมทรัพย์ พบว่าค่าใช้จ่ายถือเป็นปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อการออม ทั้งนี้ปัจจัยอิสระที่ได้ทำการศึกษาได้แบ่งออกเป็น ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว และปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ อายุงาน ตำแหน่ง รายได้ต่อเดือน ค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าและบริการต่อเดือน ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพต่อเดือน

Patti J.Fisher, Catherine P.Montalto (2010) ได้ศึกษาการออมและแรงจูงใจและพฤติกรรมการออม พบว่าแรงจูงใจของภาคครัวเรือนมีการออมที่แตกต่างกันในขณะที่กรณีฉุกเฉินและการเกษียณอายุเป็นแรงจูงใจที่จะเพิ่มโอกาสในการออมส่วนการที่มีภาวะสุขภาพที่ไม่ดีมีผลกระทบต่อโอกาสในการออม

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเนื้อหาในการศึกษาในครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการออมรูปแบบการออม ปัจจัยในการออม เป็นต้น ผู้วิจัยได้นำเนื้อหาจากการทบทวนวรรณกรรมในครั้งมาเป็นข้อมูล ซึ่งเป็นประโยชน์ในการศึกษาพฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณของพนักงานมหาวิทยาลัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนในส่วนของพฤติกรรมการออม และรูปแบบการออมให้ได้ผลอย่างดี ต่อไป

2. วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการวิจัย ประชากรวิจัยได้แก่ พนักงานมหาวิทยาลัยในระดับอุดมศึกษา ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 1,442 คน ผู้วิจัยได้กำหนดสัดส่วนของขนาดกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยหาสัดส่วนพนักงานมหาวิทยาลัยแยกตามมหาวิทยาลัย แล้วทำการสุ่มแบบบังเอิญ (accidental sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 314 คน จำแนกเป็น มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ คิดเป็นจำนวน 55, 173 และ 86 คน ตามลำดับ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อมูล 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานมหาวิทยาลัย ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกที่อุปการะระยะเวลาในการปฏิบัติงาน รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน รายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน โดยเป็นคำถามแบบปลายปิดที่ให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงข้อเดียว

ส่วนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมของพนักงานมหาวิทยาลัย ได้แก่ สัดส่วนการออมเงิน รูปแบบการออม วัตถุประสงค์การออม โดยเป็นคำถามแบบปลายปิดที่ให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงข้อเดียว

สำหรับการทดสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้นำไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อขอรับคำแนะนำและให้คะแนนดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้น สอดคล้องกับพฤติกรรมการออมที่กำหนด

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้น สอดคล้องกับพฤติกรรมการออมที่กำหนดหรือไม่

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้น ไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมการออมที่กำหนด

ถ้าค่าดัชนี IC (Index of Item – Objective Congruence) ที่คำนวณได้มากกว่า 0.5 ข้อคำถามนั้นจะเลือกไว้ใช้ และถ้าข้อคำถามใดมีค่าดัชนีต่ำกว่า 0.5 จะถูกตัดไป หรือนำไปปรับปรุงแก้ไขใหม่ ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.66 – 1.00 อยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ทุกข้อ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่มีคุณลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด และนำผลการทดลองมาวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1970, p 161) โดยภาพรวมแบบสอบถามทั้งชุดมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.73 ซึ่งถือว่ามีความสูง ก่อนจะนำไปจัดเก็บข้อมูล และนำไป

ประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS วิธีทางสถิติที่ใช้คือ ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อบรรยายปัจจัยส่วนบุคคล และพฤติกรรมกรรมการออม และใช้สถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมกรรมการออมของพนักงานมหาวิทยาลัย

3. ผลการวิจัย

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานมหาวิทยาลัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60.51 มีอายุระหว่าง 31 ถึง 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 49.68 มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 50.96 มีจำนวนสมาชิกที่อุปการะ 1 ถึง 2 คน คิดเป็นร้อยละ 65.92 มีระดับการศึกษาปริญญาโท คิดเป็น 50.64 เป็นพนักงานมหาวิทยาลัยสายวิชาการตำแหน่งอาจารย์ คิดเป็นร้อยละ 95.29 เป็นพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุน ตำแหน่งปฏิบัติการ คิดเป็นร้อยละ 93.10 ระยะเวลาในการปฏิบัติงานอยู่ที่ 3 ถึง 6 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.22 มีรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 15,001 ถึง 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 53.50 มีค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 10,001 ถึง 25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 62.42

ด้านข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการออมของพนักงานมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ พบว่าพนักงานมหาวิทยาลัยมีการออมทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 80.25 มีการออมอยู่ร้อยละ 10.01 ถึง 20 ต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 39.68 มีวัตถุประสงค์การออมเพื่อยามฉุกเฉิน คิดเป็นร้อยละ 70.63 มีรูปแบบการออมเพื่อฝากเงินกับธนาคารพาณิชย์ คิดเป็นร้อยละ 78.57 ส่วนพนักงานมหาวิทยาลัยที่ไม่ออมเงิน คิดเป็นร้อยละ 19.75 โดยมีเหตุผลที่ไม่ออมเงินเนื่องจากรายได้้น้อยกว่ารายจ่าย คิดเป็นร้อยละ 50 ส่วนใหญ่มีการวางแผนการออมในอีก 1 ถึง 3 ปีข้างหน้า ร้อยละ 10.01 ถึง 20 คิดเป็น 45.16 มีวัตถุประสงค์การออมในอีก 1 ถึง 3 ปีข้างหน้าเพื่อเกษียณอายุ มีการวางแผนการออมในอีก 1 ถึง 3 ปี ในรูปแบบฝากเงินกับธนาคารพาณิชย์ คิดเป็นร้อยละ 61.29

ส่วนด้านความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานมหาวิทยาลัยกับพฤติกรรมกรรมการออม พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมกรรมการออมของพนักงานมหาวิทยาลัย พบว่า เพศ รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการออมของพนักงานมหาวิทยาลัย ณ ระดับความเชื่อมั่น 95%

4. สรุปผลและอภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการออมก่อนวัยเกษียณของพนักงานมหาวิทยาลัย ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ พบว่า 1.พนักงานมหาวิทยาลัยมีสัดส่วนการออมมากกว่า พนักงานมหาวิทยาลัยที่ไม่ออมเงิน โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามที่ออมเงิน ร้อยละ 80.25 ที่เป็นเช่นนี้สามารถอธิบายได้ว่า เนื่องจากพนักงานมหาวิทยาลัยรับรู้ว่าตนเองไม่มีสวัสดิการบำนาญ บำนาญเหมือนข้าราชการ จึงมีพนักงานบางส่วนได้เตรียมความพร้อมสำหรับการเกษียณอายุแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของกฤษฎี ยิวคิม (2555) ได้ศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมกรรมการออมของบุคลากรมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง และมีร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเงินออมถึงร้อยละ 85.48

2. ข้อมูลด้านพฤติกรรมกรรมการออมของพนักงานมหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่าพนักงานมหาวิทยาลัยมีรูปแบบการออม โดยนำเงินไปฝากธนาคารพาณิชย์ และมีวัตถุประสงค์การออมเพื่อเก็บไว้ยามฉุกเฉิน ซึ่งสามารถอภิปรายได้ว่า การนำเงินไปฝากธนาคารจัดเป็นรูปแบบการเก็บเงินที่ปลอดภัยที่สุดท่ามกลางภาวะเศรษฐกิจที่มีวิกฤตอันตรายรอบตัว (Choudhry, 2012) และได้สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษฎี ยิวคิม (2555) ที่ศึกษาแล้วพบว่าพนักงานมหาวิทยาลัยรามคำแหงมีรูปแบบเงินออมด้วยวิธีการฝากออมทรัพย์ และมีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บไว้ในยามฉุกเฉิน

3. ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานมหาวิทยาลัยกับพฤติกรรมการออม ผลการวิจัยพบว่า เพศ รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมของพนักงานมหาวิทยาลัย ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า เพศหญิงมีความระมัดระวังในการใช้จ่ายมากกว่าเพศชาย จึงทำให้มีสัดส่วนการออมมากกว่าเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ วิเชียร (2555) ได้ศึกษาพบว่า รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา สมภารเพียร (2556) ได้ศึกษาพบว่า รายได้ต่อเดือน ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของแรงงานนอกระบบในตลาดนัดจตุจักร แต่งานวิจัยของกนกวรรณ วิเชียร (2555) ได้ศึกษาพบว่า เพศไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จากการศึกษา งานวิจัยครั้งนี้พบว่าองค์กรควรให้ความรู้พนักงานมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการออมในรูปแบบต่างๆ เช่น รูปแบบประกันชีวิต การซื้อพันธบัตร กองทุน เพื่อให้ผู้ออมมีทางเลือกในการออมในรูปแบบ และให้ผู้ออมได้รับผลตอบแทนจากการออมมากที่สุด และเป็น การกระจายความเสี่ยงของผู้ออม ในการลงทุนในหลักทรัพย์ทางการเงินที่หลากหลาย และองค์กรควรให้ความรู้เบื้องต้นในการจัด รายรับและรายจ่ายส่วนบุคคล เพื่อให้บุคคลทราบถึงสถานะทางการเงินของตนเอง

5. กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ที่มอบโอกาสพร้อมสนับสนุนทุนในการทำวิจัย ประจำปีงบประมาณ 2559 และ ขอขอบพระคุณ รศ.อัปสร อีชอ ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาในโครงการวิจัยจนบรรลุผลสำเร็จด้วยดี

6. เอกสารอ้างอิง

- [1] ไฉเตียว โกลมเพ็ชร, 2554, พฤติกรรมการออมเงินของบุคลากรในวิทยาลัยนครราชสีมา, สารนิพนธ์ปริญญาโท. สาขา เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [2] ธนญา ราชแพทยาคม, 2554, ปัจจัยเชิงสาเหตุด้านธนาคารในโรงเรียน ครอบครัวและการมีภูมิคุ้มกันทางจิตที่เกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมประหยัดและเก็บออมเงินของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตกรุงเทพมหานคร, รายงานวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [3] กฤตภาส เลิศสงคราม, 2555, พฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานบริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์, สารนิพนธ์ปริญญาโท, สาขาเศรษฐศาสตร์การพัฒนามนุษย์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
 พัฒนี ทองพึ้ง, 2556, การวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุ : กรณีศึกษาเฉพาะครูในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร, วิทยานิพนธ์ปริญญาโท ภาควิชาการเงิน คณะบริหารธุรกิจ,มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- [4] กัญญารัตน์ วงษ์ชมพู, 2555, การเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมและรูปแบบการออมของพนักงานสถาบันการเงินและ ข้าราชการในจังหวัดอุดรธานี, สารนิพนธ์ปริญญาโท, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- [5] กฤษฏี ยิวคิม, 2555, ทักษะคิดและพฤติกรรมการออมของบุคลากรมหาวิทยาลัยรามคำแหง กรณีศึกษา บุคลากรคณะ รัฐศาสตร์, วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สาขาการเงินการธนาคาร คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- [6] กนกวรรณ วิเชียร, 2555, พฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, สารนิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

- [7] ศรีัญญา วรานูชิตกุล. (2554). การให้ความหมาย พฤติกรรม และแนวทางปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการออมเงินของเยาวชน
กรณีศึกษา นักเรียนโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม ที่เป็นสมาชิกธนาคารโรงเรียน, วิทยานิพนธ์ปริญญา
โท, สาขาการประกอบการ, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ
- [8] Choudhry, M, 2012, The Principles of Banking. Solories South Tower : John Wiley Sons Singapore
Pte.Ltd.
- [9] Fonda, J, 2014, Being a Teen: Everything Teen Girls & Boys Should Know About Relationships, Sex, Love,
Health, Identity & More, New York: Penguin Random House Company.